

Sealbhú Teanga tríd an gCeol

Ceol sa Naíonra

Ceol agus teanga sa Naíonra

- Rannta agus amhráin
- Éisteacht agus freagairt do phíosa ceoil
- Drámaíocht nó spraoi le puipéad tríd an gceol
- Canadh i ngrúpaí nó i mbeirteanna
- Túsfhuaimeanna
- Siollaí gaoithe

Ag foghlaim na Gaeilge le ceol

- Sealbhú teanga
- Forbairt teanga
- Bunscileanna uimhearthachta ó bhéal a fhorbairt
- Scileanna litearthachta a fhorbairt – cabhraíonn rannta agus amhráin le líofacht
- Scileanna sóisialta – teanga shóisialta
- Scileanna fisiciúla – geáitsí nó damhsa a dhéanamh bunaithe ar amhrán
- Scileanna mothúchánacha a fhorbairt

Cluichí ranga le ceol

- Múin an t-amhrán (nó curfá) i rith na seachtaine
- Faigh mála le rudaí ón amhrán ann m.sh: tuáille, sluasaid, buicéad, sliogán, portán bréagach
- Imir Cluiche Kim leis na páistí
- Go maith don stór focal, don chuimhne, spraiúil, simplí

♪ **Gorm, Gorm, Gorm** ♪

Ón albam Bliain na n-Amhrán

Gorm, gorm, gorm iad an fharraige 's an spéir

Seo linn ag an gcladach síos ag spraoi 's ag déanamh aeir

Tabhair dom tuáille, sluasaid is buicéad

Gorm, gorm, gorm iad an fharraige 's an spéir

Sliogáin, caisleáin is portáin ar fud na trá...

Sealbhú teanga le ceol

Litearthacht agus Uimhearthacht

- Sealbhú teanga – gairdín, féileacán, bóin Dé, spéir
- Forbairt teanga – Ag spraoi sa ghairdín; Ag eitilt sa spéir; Ar an duilleog ghlas
- Bunscileanna uimhearthachta a fhorbairt –
Can é sin uair amháin/ dhá uair...;
Can véarsa a haon/a dó arís; a haon, a dó, a trí
is fol dol dí
- Scileanna litearthachta a fhorbairt – Cabhraíonn amhráin agus rannta le líofacht

Fred Féileacán

ón albam Picnic Teidí

Fred Féileacán ag eitilt sa spéir

Fred Féileacán ag eitilt sa spéir

A haon, a dó, a trí, is fol dol dí

Ag gáire 's ag spraoi sa ghairdín

Bríd Bóin Dé ar an duilleog ghlas

Bríd Bóin Dé ar an duilleog ghlas...

Ceol agus rannata do pháistí le RSO

- Athrá ar an amhrán nó rann céanna go rialta
- Rannata le tús agus deireadh cinnte
- Amhráin atá deas bog agus a chuireann páiste ar a shuaimhneas
- Amhrán le físeán m.sh. Anam an Amhráin ar *YouTube*, éasca don pháiste an scéal a thuiscint agus a leanúint
- Cumarsáid neamhbhriathartha (*non-verbal communication*)
- Múin rud amháin ag an am – damhsa nó canadh nó geáitsí nó uirlis
- Bosca/balla céadfach le cnaguirlisí ann/air

Éisteacht agus freagairt do phíosa ceoil

- Seinn ceol gan liricí m.sh. Ceol clasaiceach - *The Sleeping Beauty* le Tchaikovsky
- Sealbhú teanga – tá an ceol ‘tapaidh’ nó ‘mall’ nó ‘greannmhar’ nó ‘ciúin’ is araile
- Úsáid an ceol leis na mothúcháin a mhúineadh m.sh. sásta; brónach; feargach/crosta (úsáid cártaí nó póstaer leis na mothúcháin air)
- Go maith do pháistí RSO, chomh maith

Am cíorclach le ceol

- Páistí ag suí i gciorcal sa rang
- Seinn an t-amhrán (atá múinte agat cheana)
- Páistí ag canadh mar ghrúpa ar dtús
- Ansin múinteoir ag cur ceist ar pháistí ag dul timpeall i gciorcal ‘Cá bhfuil do X?’
- Páistí ag freagairt/canadh go haonarach, duine amháin ag an am

♪ **Mé Féin** ♪

Ón albam D’Aon Ghuth

Ceann, cluas, srón, béal agus smig

Gualainn, bolg, glúin agus

Cos, cos eile agus lámh, lámh eile

Agus fiacla bána agus gruaig ar mo cheann

‘Cá bhfuil do cheann?’ ‘Ceann!’...

Am ciorclach le rannta

- Páistí ag suí i gcorcal sa rang nó sa chlós
- Abair an rann atá múinte cheana
- Píoc amach frása nó focail a theastaíonn uait a mhúineadh m.sh. *lámhainní, scairf, hata mór dubh*
- Cluiche – páiste amháin ag cur *lámhainní, scairf agus hata* orthu i lár an chiorcail agus páistí eile ag rá an rann ina suí

♪ **Is breá liom an sneachta** ♪

ón albam Picnic Teidí

Calóga sneachta ag titim go tiubh

Amach linn go beo agus bígí ullamh

Calóga sneachta ag titim go tiubh

Lámhainní, scairf agus hata mór dubh...

Ealaín, ceol agus sealbhú teanga

- Úsáid na hamhráin atá ar eolas agat, atá simplí le hathrá iontu
- Tugann na amhráin na focail do na páistí
- De réir a chéile tiocfaidh frásaí agus abairtí
- Cuidíonn siad le líofacht

♪ **Péint is Scuab is Páipéar** ♪

ón albam Amhráin do Pháistí

Péint is scuab is páipéar

Péint is scuab is páipéar

Déan anois an pictiúr deas

Le péint is scuab is páipéar

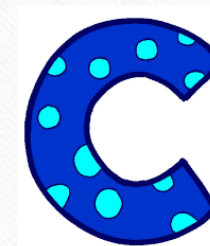
Drámaíocht, ceol agus sealbhú teanga

- Amhrán nó rann le puipéad; seó puipéad
- Ceol le teidí
- Grúpa ag rá rann le geáitsí
- Físeán beag a dhéanamh leis na páistí

Na Túsfhuaimeanna

- Roghnaigh fuaim m.sh: C c
- Úsáid amhrán atá ar eolas agat m.sh. *‘Tá Teidí ag siúl...’*
- Úsáid teidí nó póstaer cosúil leis seo más mian leat
- Can *‘Tá cáca ag teidí, tá cáca ag teidí, hé-hó mo dhaid-í-ó, tá cáca ag teidí’*
- *‘Tá cárta ag teidí...’*; *‘Tá coinín ag teidí...’*
- Úsáid an t-amhrán céanna do na fuaimeanna uilig:
leanúnachas; athrá; taitneamb; foghlaim

Sealbhú teanga agus geáitsí

Cabhraíonn geáitsí le:

- Aird na bpáistí a dhíriú
- Cuimhne an pháiste
- Focail a fhoghlaim agus a thuiscint
- Scileanna mínluaile agus oll-luaile
- Treoracha a leanúint
- Comhardú lámh agus súl
- Éisteacht agus iad ag díriú ar an gceol/ar an rann
- Spraoi agus taitneamh!

Sealbhú Teanga

Ócáidí Speisialta

- Roghnaigh amhrán nó rann don ócáid
m.sh: An Nollaig
- Múin an rann sa rang agus abair é sa
chlós, sa líne srl
- Píoc frása amháin agus múin do na
páistí é. Cuir béim ar an bhfrása seo.
m.sh: *Nollaig Shona daoibh go léir*
- Déan póstaer a dhathú leis an abairt
scríofa air

♪ **Oíche Nollag** ♪

ón albam Picnic Teidí

Oíche Nollag ar an tolg

Bronntanais faoin gcrann

Ceol le clos is bualadh bos

Ó, tá an Nollaig ann

...Nollaig Shona daoibh go léir!

Físeáin ceoil agus sealbhú teanga

- Cabhraíonn pictiúr nó scéal le roinnt páistí leis na focail a thuiscint agus a fhoghlaim níos fearr
- Tá sraith físeáin bheochana nua á sheoladh agam an mhí seo chugainn bunaithe ar an albam *Picnic Teidí*
- Sealbhú teanga – liricí an amhráin ar an scáileán; pictiúir/beochan ag dul leis na liricí agus míniú níos fearr do pháistí ar an teanga
- Athrá – is breá le páistí athrá agus beidh sé acu i bhfoirm ceol agus físeán (acmhainn closamhairc)
- Na teidithe ó chlúdach an albaim *Picnic Teidí* a bheidh ins na físeáin
- Suíomh *Vimeo* COGG saor in aisce

*Go raibh míle
maith agaibh!*